

Μέχρι τοῦδε ἐλάλησα διὰ τὸν ἐκθέτην τῆς ἀναφορᾶς. Κύριοι! ἡ Κυβέρνησις γνωρίζει τὰ χρέη της. καὶ τὰ ὁποῖα λαμβάνει μέτρα εἶναι παρεπόμενα σκέψεως. ἔχουσα δ' ὑπ' ὄψιν τὴν βαθμικὴν πρόοδον ἐναντίον τῆς ἐλλείψεως τῶν Διαδικασιῶν, ἐσχημάτισεν ἤδη τὸ σχέδιον τοῦ νέου Δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου συσταίνει τὸ Ἀκυρωτικὸν Δικαστήριον, τοιοῦτον ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν, καὶ τὸ σχῆμα, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ πολιτικὴ τοῦ Κράτους κατάστασις. Ἐσχημάτισεν ἤδη τὰς 2 διαδικασίας Πολιτικὴν καὶ Ἐγκληματικὴν, καὶ προπαρασκευάζει τακτικὴν συλλογὴν ὅλων τῶν Πολιτικῶν Βυζαντινῶν νόμων.

Ἡ Γραμματεία μὴ θέλουσα νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῶν ἰδεῶν της, αἰτεῖ τὴν συμβουλὴν τῶν συνεργατῶν αὐτῆς. Ἐλαβε τὴν ἄδειαν νὰ πέμψῃ τὰ σχέδια πρὸς τὰ Δικαστήρια, διὰ νὰ ἴδῃ τὰς ἐπ' αὐτῶν παρατηρήσεις των. καὶ τὸ Ἀνέκκλητον, τοῦ ὁποίου ἡ φήμη ἤρχισεν ἤδη τοσοῦτον εὐτυχῶς, θέλει νὰ λάβει ἐν τάχει, διὰ νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς αὐτά, καὶ νὰ προμηθεύσῃ εἰς τὴν Γραμματείαν τὰς παρατηρήσεις του.

Ἐπανερχόμενοι ἐπὶ τὸ προκείμενον τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Περρουνῆ εἰς τὸν Σταῦρος Νικολάου δὲν παρουσιάσῃ τίποτ' ἄλλο, ἡ Γραμματεία Σᾶς προσκαλεῖ νὰ ἐπιταχύνετε τὴν ἀναφορὰν Σας, διὰ νὰ δυνηθῇ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐνεργήσῃ ἐν τάξει. — Ἐννοεῖται καλῶς, ὅτι ποτὲ δὲν ἐδόξασεν ἡ Γραμματεία νὰ ἐπιφέρῃ ἀναβολὴν εἰς τὴν ἀπόφασίν Σας.

8

Γ.Α.Κ., Ἐκθέσεις τῆς ἐπὶ τοῦ Δικαίου Γραμματείας, τόμ. 10ος (1831), σ. 19-27, ἀριθ. 6249

Ἐξοχώτατε!

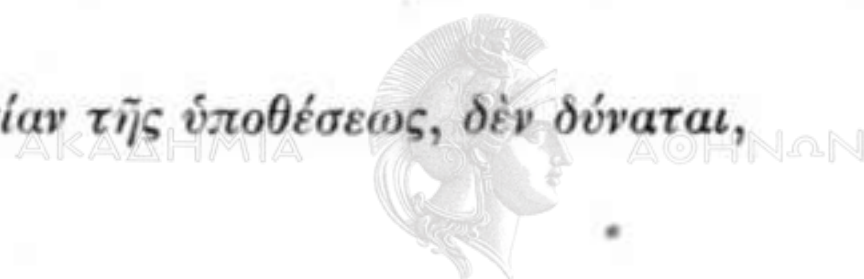
Ἦρχισαν νὰ παραπονῶνται καὶ κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀνωτάτου. Ὅφειλω νὰ πείσω τοὺς ἐπικαλεσθέντας τὴν ἐξουσίαν τῆς Κυβερνήσεως ὅτι ἐπὶ ματαίῳ ἀγωνίζονται.

— ὅθεν συγχωρήσατέ μοι νὰ κάμω ὀλίγας τινὰς παρατηρήσεις.

Εἶναι ἀφιλονείκητον ὅτι μία καὶ μόνη ἀπόφασις ἐνὸς Δικαστηρίου δὲν εἶναι δίκαιον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀρκοῦσα. ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶν' ἀλάνθαστος· καὶ διὰ τὴν σημαντικὴν ταύτην ὑπηρεσίαν ὀφείλεται καὶ δεύτερος δικαστὴς διὰ ν' ἀναθεωρήσῃ τὴν παρὰ τοῦ πρώτου ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν.

Ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῶν ὑπαρχόντων φώτων, καὶ ἐπομένως ἐκ τῆς ἀσφαλείας τῆς χορηγουμένης ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Ναοῦ τούτου, κρέμαται τὸ σύστημα περὶ τῶν διαφόρων βαθμῶν τῆς Δικαστικῆς Δικαιοδοσίας.

Ἀλλ' ὅποταν ὁ τελευταῖος φόρος ἔκρινε τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, δὲν δύναται,



οὔτε πρέπει ν' απαιτῇ τις ἄλλην ἀνάκρισιν. *L. unie. § 1 De Prefect. Pret.* ⁽¹⁾ *L.*

1. § 1. 2. a quit. appell. non est necess. = L. 19.30.35. Cod. De appellat ⁽²⁾.

Εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι ἡ ὀριστικότης τῶν ἀποφάσεων δὲν καταστένει ἀλάνθαστους τὰς ἀποφάσεις. ὁ αὐτὸς Οὐλπιανὸς τὸ ὁμολογεῖ. Ἰδε *L. 1. De appell. appellandi usus cum iniquitatem judicantium et imperitiam..... nonumquam bene tatas sententias in pejus reformat: neque enim ubique melius pronuntiat qui novissimus sententiam laturus sit* ⁽³⁾.

Δὲν ἀπέφυγεν ὅμως τὴν προσοχὴν τῶν αὐτῶν Νομοδιδασκάλων (τῶν ὁποίων αἱ δοξασίαι παρεδέχθησαν ἀπὸ τὸν Ἰουστινιανὸν ὡς νόμοι), ὅτι αἱ κρίσεις δὲν ἤθελαν ἔχει ποτὲ τέλος, ἂν τὸ στάδιον τῶν ἀποφάσεων δὲν ἐτελείονε κατὰ γενικὸν κανόνα δι' ὀριστικῆς τινος ἀποφάσεως.

Καὶ ἂν δὲν παρέχῃ ἱκανὴν ἐγγύησιν ἡ τοῦ δευτέρου φόρου ἀπόφασις (ὅπου ὑπάρχουν δύο βαθμοὶ δικαιοδοσίας), ἢ ἡ τοῦ τρίτου, (ὅπου ὑπάρχουν τρεῖς) ὁποῖαν ἀσφάλειαν ἤθελεν ἔχει ἡ κοινωνία ἀπὸ τὰ λάθη τοῦ 4ου ἢ τοῦ 5ου φόρου καὶ ἐφεξῆς ἐπ' ἄπειρον;

Καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασιν ἐπαρᾶχωρήθη ἡ νομικὴ ἀξίωσις (*présomption légale*) ὅτι ἐπέχει τόπον ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης. ἐπομένως νομίζεται καλῶς ἀποφασισμένον. λέγω ἀξίωσις, διότι ὁ Οὐλπιανὸς δὲν εἶπεν ὅτι τὸ ἀποφασισθὲν περιέχει τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι ἀντὶ ἀληθείας ἐκλαμβάνεται (*pro veritate accipitur*) *L. 25. De statu hominum = L. 207 De Reg. Juris* ⁽⁴⁾.

Εἶναι μολταῦτα δύο μέσα προσφυγῆς τὰ ὁποῖα δικαίως ἐθεσπίσθησαν κατὰ τῆς τοιαύτης νομικῆς ἀξιώσεως, καὶ ἐπομένως κατὰ τῶν ὀριστικῶς ἀποφασισθέντων.

1ον μόνον ὑπὲρ τοῦ Νόμου

2ον ὑπὲρ τοῦ μέρους.

1 - Ὑπὲρ τοῦ Νόμου

θέλω μεταχειρισθῇ τὰς ἰδίας λέξεις ἐνὸς περιφήμου Νομικοῦ ⁵

Μία δικαστικὴ ἀπόφασις ὀριστικὴ, ἔχουσα δύναμιν ὑπερτάτης ἀποφάσεως δύναται νὰ καταπατήσῃ τοὺς νόμους, καὶ νὰ προσβάλλῃ περιπλέον τὴν νομοθετικὴν δύναμιν; — τότε οἱ διαφερόμενοι δὲν ἤθελον ἴδῃ τὰς ὑποθέσεις των ἀποφασισμένας ἀπὸ τὸν Κριτὴν. ἀλλ' ἤθελον εἰσθαι θῦμα μιᾶς τερατώδους ἐξουσίας, ἥτις ἤθελε δί-

1. Dig. 1.11.1

2. Cod. 7.62-19.30, 35

3. Dig. 49.1.1.

4. Dig. 1.5.25

5. τοῦ Νικολίνη.



δει ὡς νόμον τὰ λάθη καὶ τὰς ὁρέξεις της. τοῦτο δὲ προέρχεται ἰον ὁπότεν ὁ κριτῆς δὲν δίδῃ εἰς τὴν ἀπόφασίν του τοὺς οὐσιώδεις τύπους ἱκανοὺς νὰ τὴν καταστήσουν ἀνέκκλητον L. 4 Cod. De sent. et interl. ⁽¹⁾. 2ον ὁπότεν προφανῶς ἀντιβαίνει εἰς τι κείμενον Νόμον. «*si expressim sententia contra juris rigorem data fuerit si specialiter contra leges vel Senatus Consultum vel constitutionem fuerit prolata*». ⁽²⁾ Τοῦτέστιν «ὅταν προφανῶς ἀντιβαίνει εἰς τὸ αὐστηρῶς δίκαιον ἢ ἀπόφασις. — ὅταν εἰδικῶς ἀντιβαίνει εἰς νόμον, προβούλευμα, ἢ Σύνταγμα».

Διάφοροι φιλονεικίαι δύνανται νὰ γενοῦν εἰς τὰς ἀκαδημίας περὶ τῶν τύπων, καὶ περὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίου, ἀλλ' ὅταν ὁ νόμος ἐπροσδιόρισεν ἐκεῖνο ὅπου ἐννοεῖ ὡς δίκαιον τὰ Δικαστήρια δὲν δύνανται νὰ γνωρίσωσιν ἄλλην δικαιοσύνην παρὰ τὴν τοῦ νόμου. οἱ κριταὶ εἶναι ἢ φωνὴ τοῦ νόμου. ὅποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ νόμος, ἀνήκει εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν νὰ τὸν τροπολογήσῃ.

Καθὼς ἡ ἀπόφασις, ἣτις ἐπηρεάζει τὸν νόμον, ἀφορᾷ κατ' ἐξοχὴν τὸ δημόσιον, κ' ἐπομένως τὸν ἰδιώτην, τοιοῦτοτρόπως εἰς τὸν ἰδιώτην, καὶ τούτου σιωπῶντος, εἰς τὸ Δημόσιον Συνήγορον, ἐδόθη τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσωσι τὴν ἀκύρωσιν τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως. ἡ ἀκυρωτικὴ ἐξουσία δὲν ἐνασχολεῖται εἰς τὴν οὐσίαν, ἀλλ' εἰς τὴν παραβίασιν τοῦ νόμου. ὁ ἰδιώτης ὠφελεῖται πλαγίως ὅταν ἀκυροῦται ἡ ἀπόφασις ὑπὲρ τοῦ νόμου. καὶ τότε οἱ διαφερόμενοι, ἀφοῦ ἀρθῇ ἀπὸ τὴν μέσσην ἡ ἀπόφασις, δύνανται νὰ δώσουν ἰσχὺν εἰς τὰ δικαιώματά των, καὶ ἡ κρίσις διαφιλονικεῖται καὶ ἐξετάζεται ἐκ νέου πρὸς ὄφελός των.

εἰς ταύτας τὰς βάσεις στηρίζεται ἡ ἀληθοῦς ἀκυρωτικὴ ἐξουσία (*cassation*).

2. Ὑπὲρ τοῦ μέρους

Μίαν δικαστικὴν ἀπόφασιν ἣτις ἔχει δύναμιν ὑπερτάτης ἀποφάσεως, δύναται τις νὰ προσβάλλῃ, ὅταν ἡ νομικὴ ἀξίωσις ἐκπίπτῃ τῆς ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης της διὰ ν έ α φ ῶ τ α ἀνακαλυφθέντα περὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως.

Τὸ μέσον τοῦτο τῆς προσφυγῆς ὠνομάσθη εἰς ἀ κ έ ρ α ι ο ν ἀ π ο κ α τ ά σ τ α σ ι ς κατὰ τοῦ δεδικασμένου. οἱ Γάλλοι τὴν ὀνομάζουσι *requête civile*.

Ἀλλὰ τὰ αἷτια εἶναι ὀλίγα. ὁ νόμος τὰ ἐπρόβλεψε. καὶ ἐκτὸς τούτων, τῶν παρὰ τοῦ νόμου δηλαδὴ προβλεφθέντων ἄλλα δὲν ὑπάρχουσι.

Τούτου τεθέντος

Δὲν εἶναι ἄτοπον νὰ παρατηρήσωμεν ποῖος εἶχε τὴν ἀκυρωτικὴν ἐξουσίαν.

Οἱ αὐτοκράτορες ἐπὶ τῆς παρακμῆς τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας μὴν ἐμπιστευόμενοι τὰς ἀρχάς των διὰ νὰ συστήσουν Σῶμα ἐξαιρετικὸν τῶν ὑπὲρ τοῦ νόμου

1. Cod. 7.45.4

2. L. 19 De appel = Dig. 49.1.19



σπουδαίων αντικειμένων, καὶ θεωροῦντες ὅτι εἰς κανένα ἄλλον ἐκτὸς τοῦ Νομοθέτου δὲν ἀνήκεν ἡ γνῶσις τοῦ δικαιώματος τοῦ Νόμου, ἐφύλαξαν εἰς ἑαυτοὺς τὸ δικαίωμα τοῦτο, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τοιαύτας ἀποφάσεις τὰ μέρη δὲν ἠδύναντο νὰ κάμουν προσφυγὴν τινα, εἰμὴ δι' ἰκετικῆς ἀναφορᾶς των πρὸς τὸν ἡγεμόνα L. 17. 18.¹ *De minor* = περιπλέον, «*Litigatoribus in amplissimo Pretoriane iudicio si contra jus se lesos affirmant non provocandi, sed supplicandi licentiam ministramus. L. unic. C. De sentent. Praefect. pret.*»⁽²⁾ ἤτοι ὁσάκις οἱ διαφερόμενοι νομίζουν εἰς ἑαυτοὺς ἠδίκημένους ἀπὸ ὁριστικῆν τοῦ Ἡγεμόνος ἀπόφασιν ἀντιβαίνουσαν εἰς τὸ δίκαιον ἔχουν τὴν ἄδειαν νὰ κάμωσιν ὄχι προσφυγὴν ἀλλ' ἰκεσίαν. »

Αὕτη ἡ ὑψηλὴ ἐξουσία εἰς τὰς Συνταγματικὰς Κυβερνήσεις ἐνεπιστεύθη εἰς εἰδικὸν Σῶμα.

Διεκρίθη ὁμως ὅτι ἄλλη εἶναι ἡ κατὰ γράμμα παραβίασις τοῦ νόμου. «*expressim contra juris regorem* . . . ὅταν προφανῶς ἀντιβαίῃ εἰς τὸ αὐστηρῶς δίκαιον ἡ ἀπόφασις», καὶ *specialiter contra leges* . . . ὅταν εἰδικῶς ἀντιβαίῃ εἰς τὸν νόμον, προβούλευμα, ἢ Σύνταγμα.»³ οὗτοι εἶναι λόγοι τοῦ Μοδεστίνου ὁμιλοῦντος περὶ ἀποφάσεων αἱ ὁποῖαι δὲν πρέπει νὰ ἔχουν ἰσχύν.

Ἄλλο εἶναι ἡ ἐρμηνεία τοῦ νόμου.

Τὸ δὲ νὰ μὴν ἀλλοιῶσιν τις τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ νόμου, ἀναφέρεται εἰς τὴν περὶ νομικῆς ἐπιστήμην, καὶ ὄχι εἰς τὴν κατὰ γράμμα προσαρμογὴν τῶν νόμων. L. 17. *De legibus*.⁴

Ἡ ἐρμηνεία τῶν νόμων δὲν ἀνήκει ποτὲ εἰς κριτὰς ὁποιοῦδήποτε βαθμοῦ, διότι δὲν εἶναι νομοθέται.

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μεταπλάσῃ τις τοὺς συντηρητὰς τῆς ἀκριβοῦς ἐνεργείας τῶν νόμων εἰς ὑπερτάτην ἀρχὴν ἔχουσαν τὴν δύναμιν νὰ διερμηνεύῃ καὶ νὰ δημιουργῇ νόμους.

Τούτου τεθέντος,

Οἱ δικασταὶ πρὶν ἀποφασίσουν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ὑπόθεσιν, θέλουν ζητήσῃ ἐρμηνείαν τοῦ κατ' αὐτοὺς σκοτεινοῦ νόμου;

ὅταν πρόκειται ὄχι περὶ τύπου, ἀλλὰ περὶ δικαίου ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ ἐπεμβῇ διὰ νὰ μὴν ἐπηρεάσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀποφάσεων.

Μετὰ τὴν ἀπόφασιν δύναται νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸν νόμον.

1. Dig. 4.4.17,18

2. Cod. 7.42.1

3. Dig. 49.1.19

4. Dig. 1.3.17



Καὶ τὸ καταδικασθὲν μέρος, θέλει γενεῇ θῦμα τῆς ἐσφαλμένης ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου;

Τὸ πολλὰ σπουδαῖον ἀντικείμενον τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν ἀποφάσεων, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ γενικῶς ὅλην τὴν κοινωνίαν, θυσιάζει τὴν μερικὴν περίστασιν. ὁ δὲ νομοθέτης δύναται ν' ἀποκριθῇ «περὶ τῶν ἐλαχίστων δὲν φροντίζει ὁ ἡγεμὼν. «*De minimis non curat Praetor*».

Διὰ ν' ἀποφύγουν καὶ τοῦτο, καὶ νὰ τὸ προλάβουν ὅλοι αἱ σοφαὶ Κυβερνήσεις, ἐδιόρισαν μέλη τῶν ἀκυρωτικῶν Δικαστηρίων τοὺς κατὰ βάθος μελετήσαντας τὴν θεωρίαν καὶ τὴν προᾶξιν τῶν νόμων νομοδιδασκάλους.

Τεθέντων τούτων ἀπάντων εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκετο ἡ δικαστικὴ ἐξουσία πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ πῶς εὐρίσκεται ἐπὶ Καποδίστρια.

Πρὶν τῆς ἐπαναστάσεως οἱ Τοῦρκοι ἐξουσίαζαν τὴν Ἑλλάδα.

Ἐν καιρῷ τῆς Ἐπαναστάσεως ἔγινεν ὁ ΙΓ Νόμος, διὰ νὰ συστηθῇ δικαστικόν τι Σῶμα. ἀλλ' ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ δημιουργηθοῦν τὰ πάντα, ὥς καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀκόμη τῶν νόμων, καὶ ἡ παντελὴς ἔλλειψις παντὸς νομικοῦ συστήματος καὶ τῆς πρακτικῆς, ἀνέβαλαν τὴν ἐκτέλεσιν, καὶ ὁ Δικαστικὸς ὀργανισμὸς ἔμεινε χωρὶς ἀποτέλεσμα.

Αἱ αἵρετοκρισίαι ἀνεπλήρουν τὴν ἔλλειψιν τῆς Δικαστικῆς ἐξουσίας καὶ αἱ Ἐπιτροπαί, διοριζόμεναι ἀπὸ τὰς διαφόρους Ἀρχάς.

Εἶναι ἀνάγκη ν' ἀναφέρω ὅποια ἦσαν (ὁμιλῶ γενικῶς) αἱ αἵρετοκρισίαι; αἱ μεταξὺ τῶν Δικαστῶν καὶ τῶν ἐκλεγόντων αὐτοὺς μερῶν συνθῆκαι; πῶς καθεὶς ἐπροσπάθει, ὅσον ἡδύνατο νὰ γνωμοδοτήσῃ ὑπὲρ ἐκείνου ὅστις τὸν ἐκλεξεν; ὁποῖαν δυσκολίαν ἐδοκίμαζεν ὁ τρίτος εἰς τὸ νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν γνώμην ἐκατέρου; καὶ ποία ἡ συμπλοκή, ἡ σύγχυσις, ἡ ἀπάτη, ἡ δολιότης, τὰ ἐγκλήματα τὰ ὁποῖα ἦσαν ἡ συνέπεια τῶν αὐτῶν ἐκλογῶν καὶ πράξεων τῶν διαιτητῶν;

Διὰ τὰς ἐπιτροπὰς ἀρκεῖ νὰ εἶπω ὅτι, ὥς ἀπὸ τὸ αὐθαίρετον καὶ φατριαστικὸν πνεῦμα κινουμένας, ἠναγκάσθη ἡ Συνέλευσις τῆς Τροιζῆνος νὰ τὰς καθαιρέσῃ.

Ὅλοι αἱ Συνελεύσεις ὠμίλησαν περὶ τῆς Δικαστικῆς ἐξουσίας. ἀλλὰ διὰ τὰς ὑπαρχούσας δυσκολίας δὲν ἔκαμαν οὔτε κἂν δοκίμιόν τι.

Ἐφθασε κατὰ τὸ 1828 ἡ Ὑ.Ε. μετ' ὀλίγον καιρὸν ἐσυστήσετε τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν. ἡ ἔλλειψις Νομικῶν Σᾶς ἠνάγκασε νὰ συστήσετε ὀλίγα Πρωτόκλητα, καὶ ἓν μόνον Ἀνέκκλητον, ἐπιφυλάξας εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν δύναμιν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ. δὲν τὴν μετεχειρίσθητε. ἀνεβάλετε τὰς ἐξετάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐλάβετε ἀναφορῶν μέχρι τῆς συστάσεως τοῦ Ἀκυρωτικοῦ.

Ἠλαττώθησαν αἱ δυσκολίαι, μετερορθμίσατε τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν κατὰ συνέπειαν τῆς ἐξουσίας ἣτις ἐδόθη παρὰ τοῦ Β. Ψηφίσματος τῆς ἐν Ἀργεῖ Δ. ἐθνο-

συνελεύσεως. Καὶ εἰς τοῦτον ὁμως τὸν ὀργανισμόν δὲν ἐκάματε εἰμὴ ἄλλο δοκίμιον.

Ἐπολλαπλασιάσατε τὰ Πρωτόκλητα διὰ τὴν εὐκολίαν τῶν πολιτῶν, ἐσυστήσατε τρία ἔκκλητα· ἓν διὰ τὴν Πελοπόννησον, ἄλλο διὰ τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, καὶ ἄλλο διὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, τοῦ ὁποίου ἀνεβλήθη ἡ σύστασις ἐωσότου νὰ ὀργανισθῶσιν σὶ ἐπαρχίαι ἐκεῖναι. καὶ διὰ τὰς σημαντικὰς ὑποθέσεις ἐσυστήσατε τρίτον φόρον τὸ Ἀνώτατον.

Μὴ δυνάμενος ὁμως νὰ συγκεντρώσετε τὴν δύναμιν τῆς Ἀκυρωτικῆς ἐξουσίας εἰς ἓν καὶ μόνον σῶμα, καὶ θεωρῶν τὸ ἐπικρατοῦν φιλόδικον καὶ στρεψόδικον πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων καρπὸν τῶν παρελθουσῶν ἠθικῶν δυστυχιῶν, διηρέσατε τὴν ἐξουσίαν ταύτην διορίζων τὸ Πρωτόκλητον, Ἀκυρωτικὸν διὰ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Εἰρηνοδίκου. τὸ Ἐκκλητον, διὰ τὰς τῶν Πρωτοκλήτων, καὶ τὸν τρίτον φόρον, διὰ τὰς τῶν Ἐκκλήτων.

Δὲν ἠγνόει ἡ Κυβέρνησις τὰ ἐνδεχόμενα, τὰ ὁποῖα ἠδύναντο νὰ συμβῶσι ὡς πρὸς τὴν πρακτικὴν Ἀκυρωτικὴν διὰ τὴν πληθὺν τῶν Δικαστηρίων εἰς τὰ ὁποῖα ἐνεπιστεύθη ἡ αὐτὴ δύναμις, ἀλλ' ἐπρόκρινε τὴν ἀσήμαντον ἐνδεχομένην ἀντίφασιν, δυναμένην νὰ θεραπευθῇ διὰ τῆς ἐπαγρυπνήσεως τοῦ Ἀνωτάτου, παρ' ἄλλα βαρύτερα, ὁποῖα εἶναι αἱ ἀναρίθμητοι ζημίαι τὰς ὁποίας ἤθελαν δοκιμάσει οἱ κάτοικοι παραιτοῦντες τὰς ἐργασίας τῶν καλύβων των, καὶ τῶν ἀγρῶν των ἡμιτελεῖς, τὰ ζῶά των ἀφύλακτα, καὶ τὰς οἰκογενείας των ἄνευ προστασίας, διὰ νὰ τρέχουν ἀφ' ὅλα τὰ μέρη τῆς ἐπικρατείας εἰς Δικαστήριον διαμένον εἰς τὴν Καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ ἔλλειψις Συνηγόρων καὶ φίλων εἰδημόνων δ' ἐπιτροπὰς ἐργασίας, τὸ νὰ εἶναι ξένοι, οἱ ὀλίγοι ἐκεῖνοι οἵτινες ἐνεργοῦν τὰ τῶν Συνηγόρων, καὶ ἐλλειπεῖς σχέσεων, ἡ δυσπιστία ἣτις βαθμοποιεῖται κατὰ τὴν δύναμιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ φατριαστικοῦ πνεύματος, ὅλα ταῦτα κατέστησαν προφανές ὅτι ἂν ἤθελε παραδεχθῇ διαφορετικόν τι σύστημα, ἤθελαν ἀναμφιβόλως θυσιασθῇ οἱ πτωχοί, καὶ οἱ ὑπερέχοντες ἤθελον θριαμβεύσει.

Ἐὰν ἀντιτείνῃ τις ὅτι ἤθελαν διορθωθῇ τὰ κατὰ ταῦτα, ἀνίσως δὲν ὑπέκειντο εἰς ἀκύρωσιν αἱ ἀποφάσεις τῶν Εἰρηνοδικῶν, ὁποίων ἐμπι(στο)σύνην ἤμπορεῖ τις νὰ ἔχῃ εἰς τὸ κατάστημα τῆς εἰρηνοποιοῦ δικαιοσύνης;

ἤθελεν εἶπῃ τις· καὶ ποῖον θέλει κρίνει ὡς ἀκυρωτικὸν τὰς ἀποφάσεις τοῦ τρίτου φόρου;

Διατί δὲν διηρέθη τὸ Ἀνώτατον εἰς δύο Τμήματα ὥστε τὸ ἓν νὰ κρίνῃ ὡς τρίτος φόρος, καὶ τὸ ἄλλο νὰ κρίνῃ ὡς Ἀκυρωτικὸν τὰς ἀποφάσεις τοῦ τρίτου φόρου;

— Διότι ἡ ἔλλειψις τῶν ἀνθρώπων, ὑπάρχει ἀκόμη. καὶ διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις ἐπεφύλαξε τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς ἑαυτήν.

ἡ Κυβέρνησις ὅμως μὴν ἔχουσα σκοπὸν νὰ τὸ μεταχειρισθῇ διὰ γενικοῦ τινος μέτρου ἐπρόλαβε τὴν περίστασιν.

Διὰ ν' ἀπαλλάξῃ τὰ Δικαστήρια ὡς μετερχόμενα τὴν Ἀκυρωτικὴν Ἀρχὴν ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ κατωτέρου Δικαστηρίου, διέταξε τὴν διὰ μεταρρυθμίσεως διόρθωσιν πρὶν γενῇ ἢ περὶ ἀκυρώσεως προσφυγῇ.

Ἐπιτυχάνουσα ἡ Κυβέρνησις τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἠθέλησε νὰ ἐπιτύχῃ καὶ δευτέρου ἄλλον, τουτέστι νὰ θέσῃ εἰς κατάστασιν καὶ τὸ Ἀνώτατον αὐτὸ μετερχόμενον τὸν τρίτον φόρον, νὰ ἐπιδιορθῶνῃ τὸ ἀκούσιον λάθος. — Καὶ ἐὰν ἐπιμείνῃ τότε ἡ Κυβέρνησις ἠθέλε διατάξει, ὡς ἂν ὑπάρχει ὕλη, νὰ παραπεμφθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς ἐν τμήμα γερουσιαστῶν (οἵτινες εἶναι οἱ φυσικοὶ ἀναπληρωταὶ τοῦ Ἀνωτάτου) διὰ νὰ κρίνῃ ὡς Ἀκυρωτικὸν τὴν κατηγορηθεῖσαν ἀπόφασιν τοῦ Ἀνωτάτου ὡς τρίτου φόρου.

Ἐπιμένουσα ὅμως ἡ Κυβέρνησις ὥστε νὰ μὴν ἐπεμβῇ παντελῶς εἰς τὴν ἀκύρωσιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀνωτάτου κρίνοντος ὡς τρίτου φόρου, παρατηρεῖ ὅτι ἐπειδὴ τὸ ἴδιον αὐτὸ Ἀνώτατον ἔχει τὴν Ἀκυρωτικὴν δύναμιν εἰς ὅλας τὰς ἐκκαλουμένας ἀποφάσεις, ὑπάρχει ἄρα ἡ ἀξίωσις ὅτι αἱ ἀποφάσεις του εἶναι σύμφωνοι μὲ τοὺς τύπους καὶ νόμους, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται κανεὶς νὰ τὰς κατηγορήσῃ, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν.

Συγχωρεῖται δὲ εἰς τὰ μέρη νὰ ζητήσωσι τὴν μεταρρυθμίσιν εἰς τὸ Ἀνώτατον ὅταν κρίνῃ ὡς τρίτος φόρος, ὅχι διότι δύνανται νὰ προσδράμωσιν εἰς ἄλλην ἀνωτέραν Ἀρχήν, καθὼς συμβαίνει εἰς τὰ κατώτερα Δικαστήρια, ἀλλὰ διὰ νὰ δώσῃ τὴν ἰσχυρὰν εὐχαρίστησιν εἴτε εἰς τὸ μέρος, εἴτε εἰς τὸ δημόσιον διὰ τὸ συμφέρον τοῦ Νόμου, διὰ δευτέρας πράξεως, ἢ ὅποια ἡ ἐπιδιορθῶναι τὸ λάθος ἂν ἔλαβε χώραν, ἢ διακηρύττει ὅτι καλῶς ἐδικάσθη.

ἐκ πάντων τούτων ἔπεται ὅτι:

ὅλαι αἱ ἀναφοραὶ κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀνωτάτου ὡς τρίτου φόρου, νὰ θεωρῶνται ὡς ἀπαράδεκτοι.

Τοιαύτη εἶναι ἡ περὶ τούτου γνώμη μου.

Εἰς τὴν Ὑ. Ε. ἀνήκει ν' ἀποφασίσῃ.¹

1. Εἰς τὸ περιθώριον: «ἀπόφασις τῆς Α.Ε.

Εγκρίνω τὴν γνώμην τοῦ Γραμματέως καὶ ὁδηγούμενος μὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἅς ἀπαντήσῃ εἰς τὰς ἀναφορὰς κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀνωτάτου ὡς Τρίτου φόρου καὶ θέλει γνωστοποιηθῇ πρὸς τὸ Ἀνώτατον δι' ὁδηγίαν του».